

Zakład Epidemiologii i Mikrobiologii Klinicznej Narodowy Instytut Leków

KOROUN – barwna historia utworzenia i działalności

Prof. dr hab. n. med. Waleria Hryniewicz

Narodziny Krajowego Ośrodka Referencyjnego ds. Diagnostyki Bakteryjnych Zakazań Ośrodkowego Układu Nerwowego (KOROUN)

01.02.1997

DATA POWOŁANIA

**Dyrektor Centralnego Laboratorium
Surowic i Szczepionek
Prof. dr hab. n. med. Waleria Hryniewicz**

WNIOSKODAWCA

**Minister Zdrowia
Prof. dr hab. med. Jacek Żochowski**

POWOŁUJĄCY

MINISTER
ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia 29.01. 1997 r.

PNN-01-80-EP/96

Pani
Prof. dr hab. Waleria Hryniewicz
Dyrektor
Centralnego Laboratorium Surowic
i Szczepionek

Warszawa

Na podstawie zapisu § 1 ust. 2 pkt 6 Aneks Nr 1 z dnia 16.02.1996 r. do Statutu Centralnego Laboratorium Surowic i Szczepionek wyrażam zgodę na uruchomienie z dniem 1 lutego 1997 roku Krajowych Ośrodków Referencyjnych:

1. Krajowy Ośrodek Referencyjny d/s Lekowrażliwości Drobnoustrojów
2. Krajowy Ośrodek Referencyjny d/s Diagnostyki Bakteryjnych Zakazań Ośrodkowego Układu Nerwowego.

Zakres działania w/w Ośrodków Referencyjnych prowadzonych w ramach działalności Centralnego Laboratorium Surowic i Szczepionek określają załączniki: Nr 1 i Nr 2.

Ryszard Jacek Żochowski

KOROUN

Krajowy Ośrodek Referencyjny ds. Diagnostyki Bakteryjnych Zakażeń Ośrodkowego Układu Nerwowego (KOROUN)

Zadania

1. Monitorowanie bakteryjnych zakażeń inwazyjnych w Polsce poprzez:

- ustalanie i potwierdzanie ich etiologii
- charakteryzowanie kolekcji polskich izolatów
- oznaczanie wrażliwości na antybiotyki stosowane w leczeniu i chemioprophylaktyce zakażeń, dla terapii empirycznej
- typowanie serologiczne szczepów, niezbędne do kreowania polityki szczepień
- genotypowanie dla celów epidemiologicznych, umożliwiające badania nad pokrewieństwem szczepów (ważne w sytuacjach podejrzenia epidemii)

2. Działalność konsultacyjna

3. Działalność edukacyjna

- ▶ **Początkowo, bakteryjne, pozaszpitalne, zakażenia ośrodkowego układu nerwowego**
- ▶ **A obecnie także inne inwazyjne zakażenia obejmujące pozaszpitalne zakażenia łożyska krwi (*sepsis*) i inne krwiopochodne (np. *pneumonia, arthritis septica*)**

Najczęstsze pozaszpitalne bakteryjne **patogeny inwazyjne**

Streptococcus pneumoniae

Neisseria meningitidis

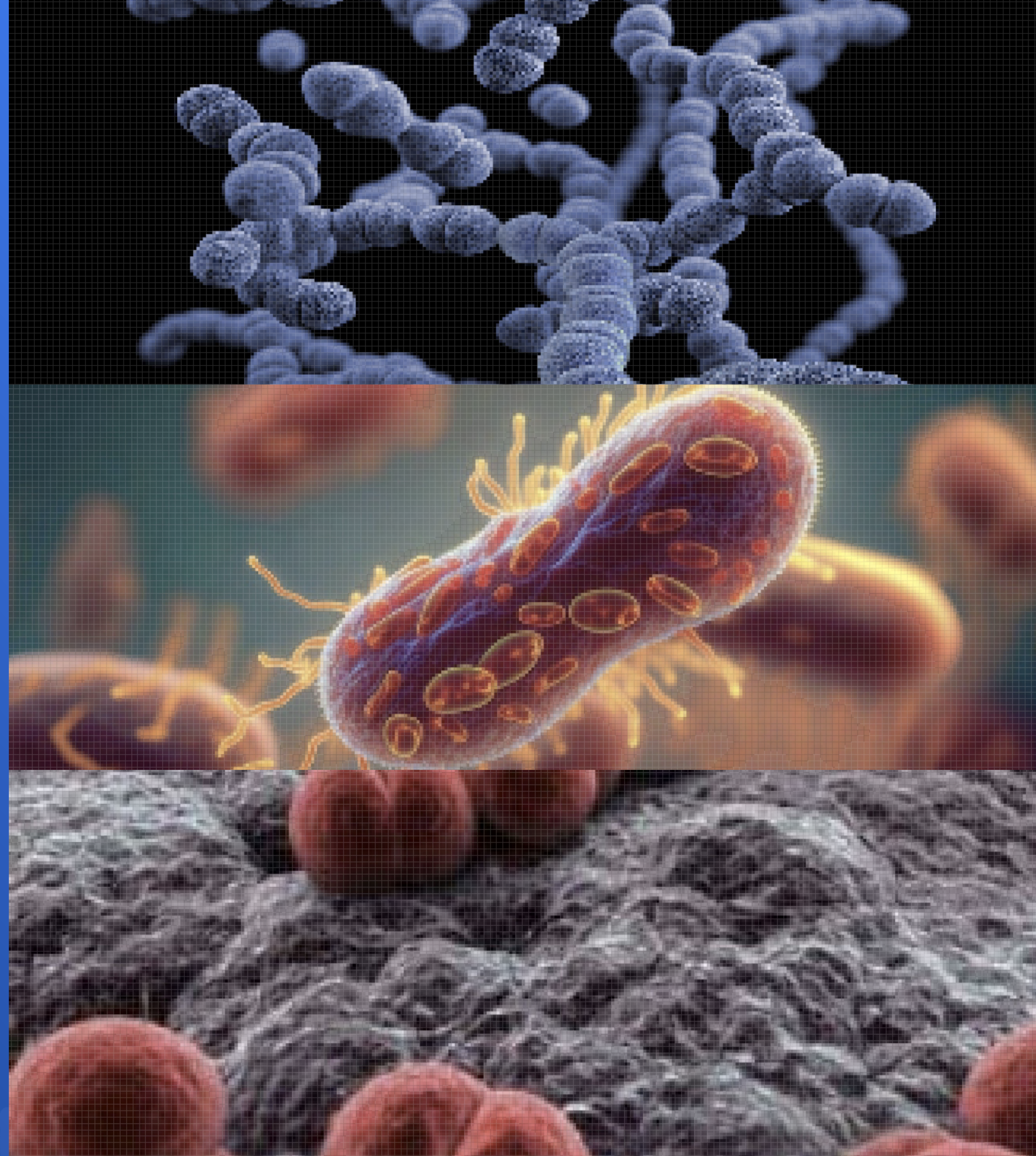
Haemophilus influenzae

Streptococcus pyogenes

Streptococcus agalactiae

Listeria monocytogenes

Escherichia coli

Monitorowanie to

- ciągle, systematyczne zbieranie danych
- analiza i interpretacja
- upowszechnianie (ang. „to those who should know”)
- zastosowanie (interwencje)
- monitorowanie interwencji

“ **Każdy program monitorowania musi znaleźć odbicie (zastosowanie) w kontroli (leczeniu) i prewencji zakażeń**

Monitorowanie mikrobiologiczne - cele

Ustalenie:

Czynnika
etiologicznego
zakażenia

Czynnika
etiologicznego
kolonizacji

Cech czynnika
etiologicznego
zakażenia

(antybiotykowrażliwość,
mechanizmy oporności, grupy/
serotypy, zjadliwość)

Monitorowanie mikrobiologiczne

Niezbędne

Jako narzędzie w monitorowaniu epidemiologii zakażeń, chorób zakaźnych i ich ewolucji

(zmienności)

Dla charakterystyki czynników etiologicznych

Do wyjaśniania zmian sytuacji epidemiologicznej

(ognisko vs przypadek sporadyczny, zastępowanie szczepów/klonów, identyfikacja patogenów alarmowych itp)
celem podejmowania optymalnych interwencji

Monitorowanie mikrobiologiczne

Szczególnie ważne

W zakażeniach inwazyjnych

Ze względu na ich często piorunujący przebieg, wysoką śmiertelność, powikłania i coraz bardziej ograniczone możliwości skutecznej terapii (antybiotykooporność).

Dla drobnoustrojów z dostępną immunoprofilaktyką

(szczepienia)

Dla drobnoustrojów z niebezpiecznymi mechanizmami oporności

W tworzeniu i uaktualnianiu schematów postępowania diagnostycznego i terapeutycznego

Monitorowanie zakażeń/czynników etiologicznych

Niezbędne

**W szpitalu,
regionie, kraju**

**Jako podstawa
terapii
empirycznej**

**Do podejmowania
właściwych decyzji
profilaktyki
(chemio- i immuno-)
dla indywidualnego
pacjenta i dla regionu
/państwa:**

- do oceny zmian sytuacji epidemiologicznej po wprowadzeniu szczepień
- meningokoki cipro-R
- przy podejmowaniu decyzji o szczepieniach masowych i interwencyjnych
- do wyboru grup wiekowych do szczepień
- do oceny skuteczności szczepień (direct, indirect)

Przydatność KOROUN-u sprawdzona w „real life” (1)

Woj. Zachodniopomorskie (2004)

- IV.03 - IV.04: 21 przypadków IChM
- Ogółem 9 zgonów
- Zgony – tylko z powodu sepsy z zespołem Waterhouse-Friderichsena

Zmiana systemu rejestracji

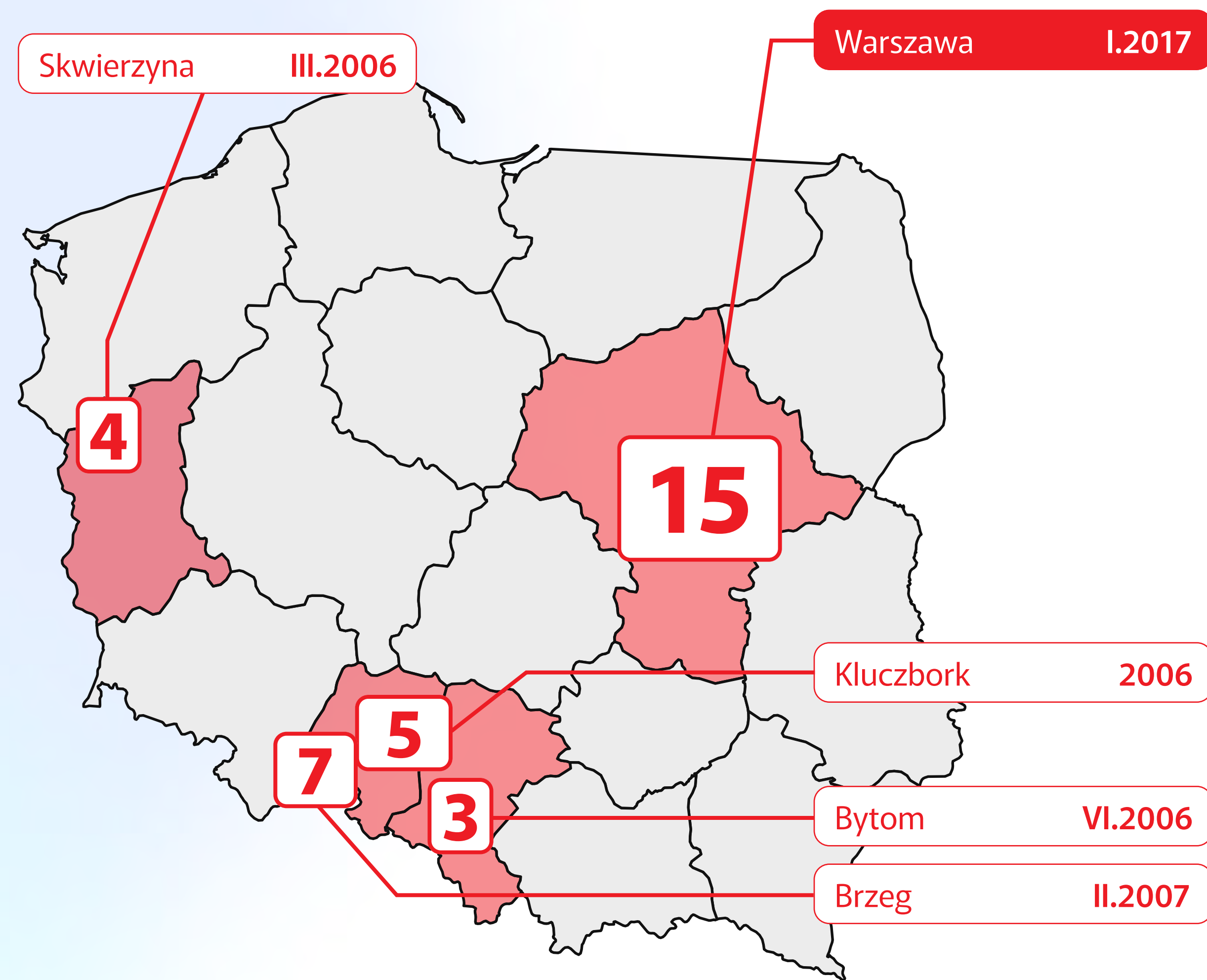
- do 2004 - raportowano tylko przypadki ZOMR wywołane przez: *H. influenzae*, *N. meningitidis* oraz „inne bakteryjne, określone i nieokreślone” (w tym *S. pneumoniae*)

// Potencjał epidemiczny meningokoków ujawnił się w Polsce, od 2006 roku, kiedy to miały miejsce liczne ogniska epidemiczne.

Były one związane z pojawieniem i rozprzestrzenieniem się w naszym kraju klonu *N. meningitidis serogrupy C*, należącego do hiperwirulentnego i hiperepidemicznego kompleksu klonalnego ST-11/ET-37

Ogniska IChM w Polsce

2006-2007

Źródło: Dane własne KOROUN

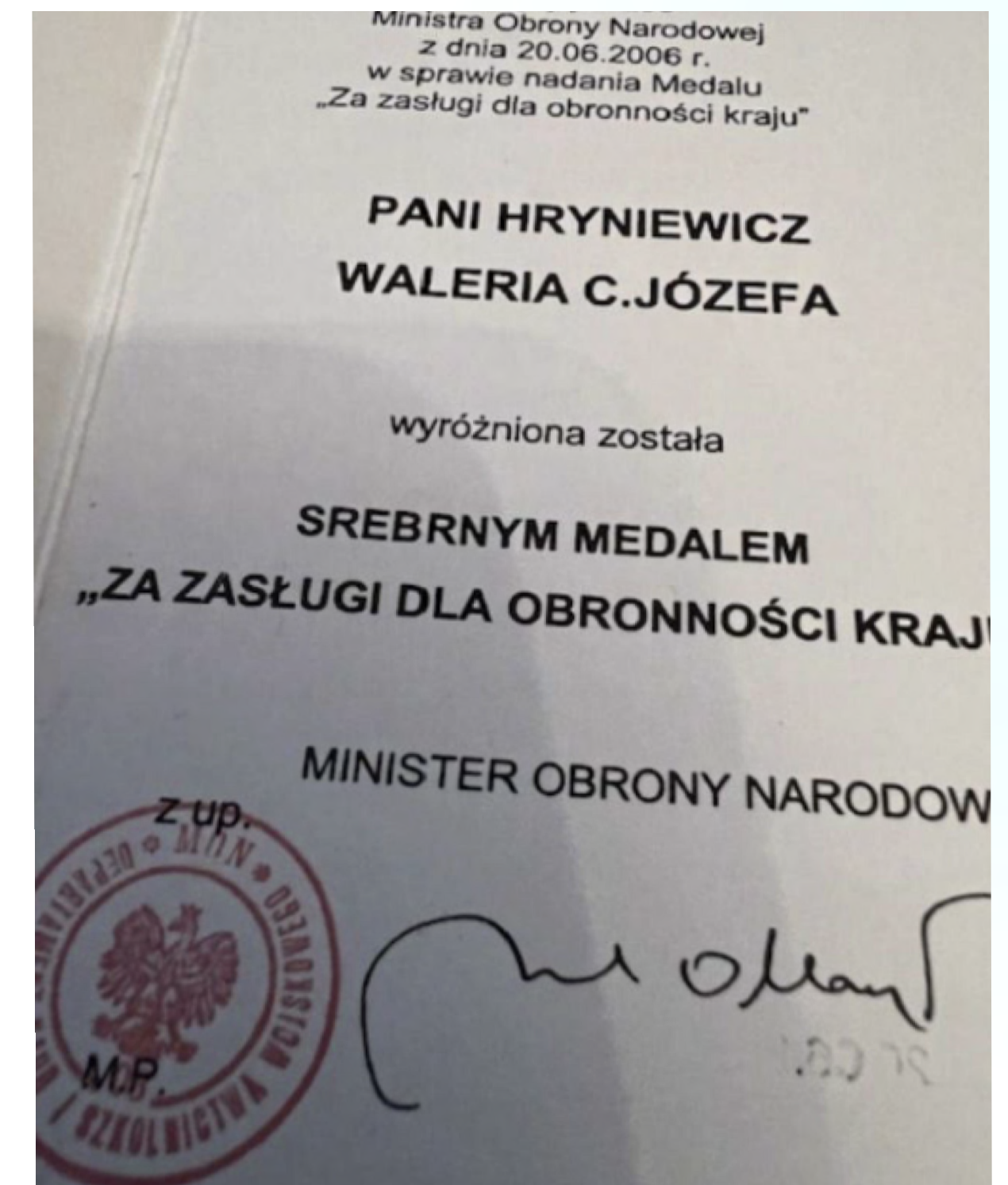
Nie ma epidemii sepsy. Nie wzrosła liczba zachorowań na tę chorobę. Panikę wywołały media.

Przydatność KOROUN-u sprawdzona w „real life” (2)

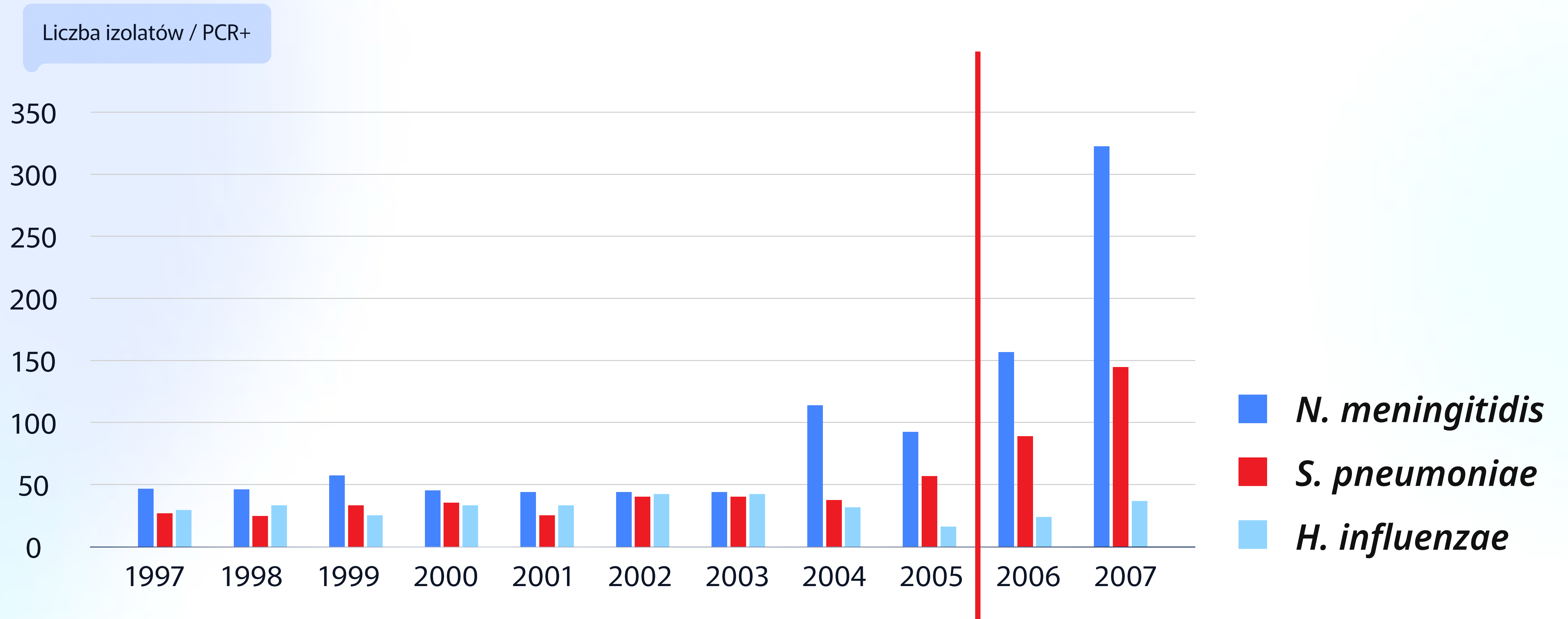
// Dzięki działalności KOROUNu
byliśmy gotowi do merytorycznego
wspomagania służb sanitarno-
epidemiologicznych, lekarzy i
innych pracowników ochrony
zdrowia

Diagnostyka w tym molekularna, informacje dla
specjalistów, prasy i ogółu społeczeństwa.

- /// Pojawienie się tego niezwykle groźnego klonu wskazuje na potrzebę **ciągłego monitorowania** zakażeń meningokokowych celem podejmowania optymalnych działań profilaktycznych.

Monitorowanie, początek i po ogniskach IChM

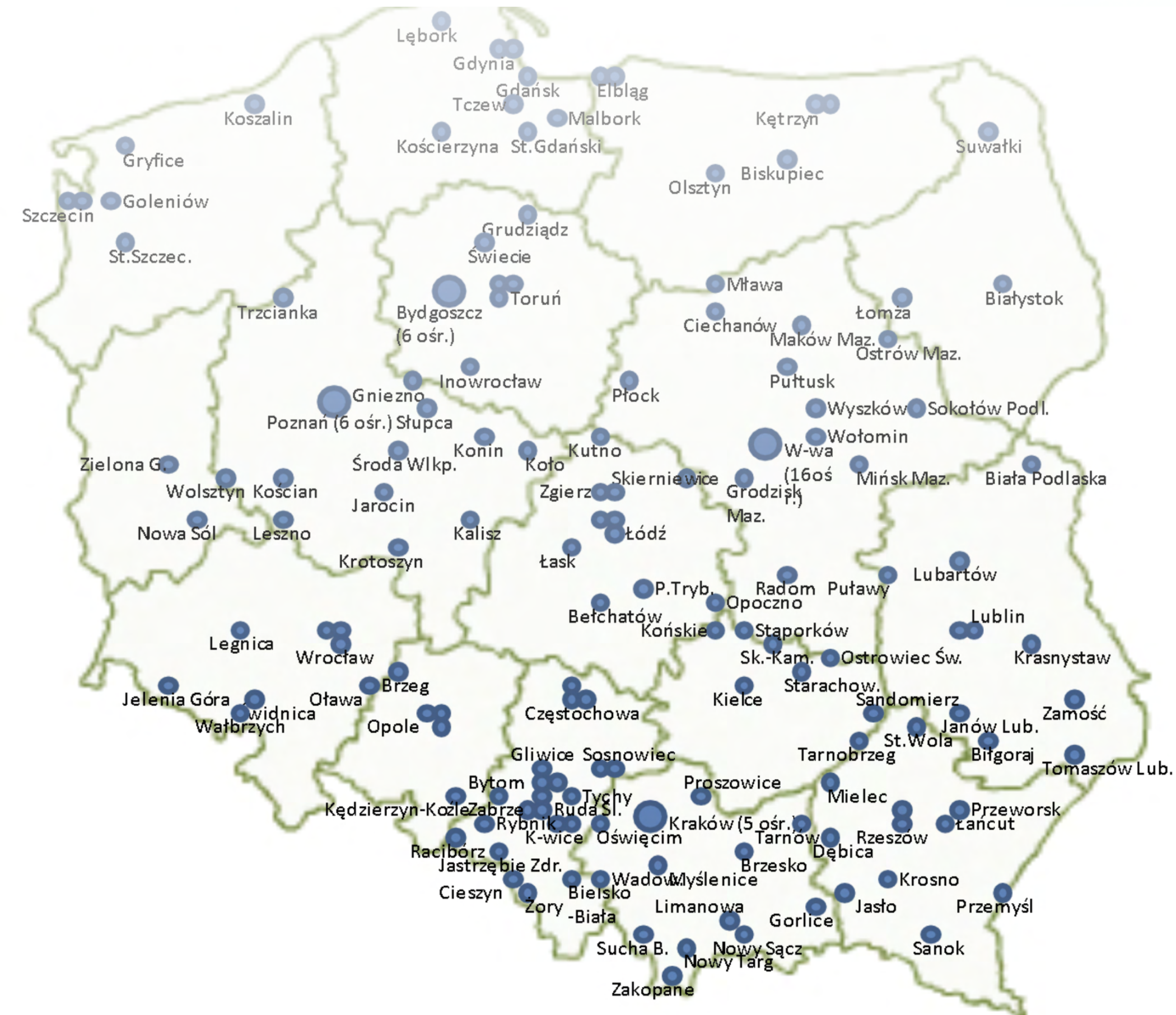
Powołanie sieci BINet, 2008

Ogólnopolska Sieć Monitorowania Inwazyjnych Zakazań Bakteryjnych nabytych poza szpitalem

Cel

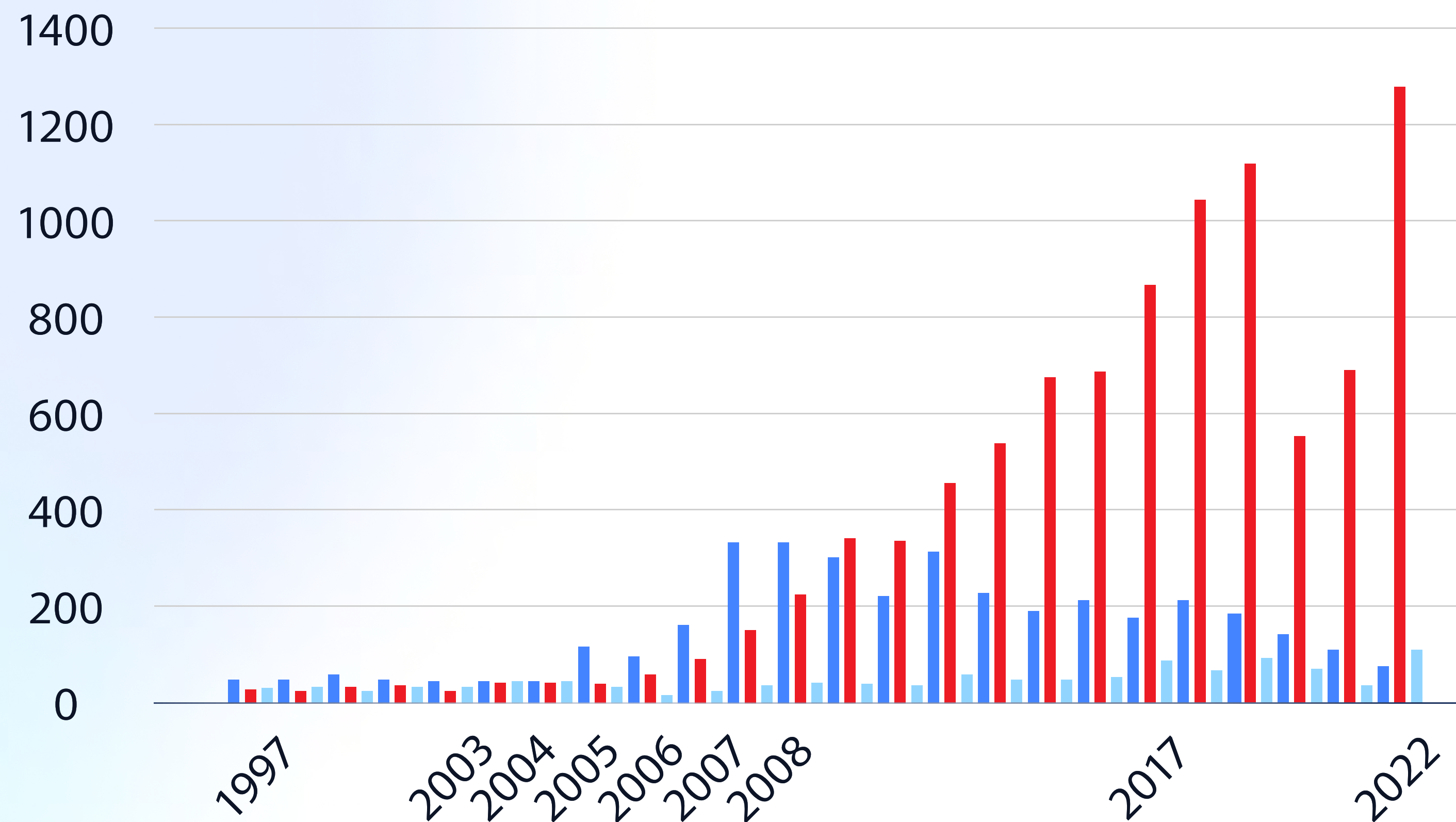
Poprawa rozpoznania sytuacji epidemiologicznej pozaszpitalnych inwazyjnych zakażeń bakteryjnych w Polsce

Każde laboratorium/szpital może wysłać izolaty i materiał kliniczny z zakażeń inwazyjnych do diagnostyki w KOROUN

Kalendarium

Liczba izolatów / PCR+

Powstanie KOROUN

1997

IChM z wysokim CFR

2003-2004

Zmiana systemu rejestracji

2005

Ognisko IChM

2006-2008

Masowe szczepienia w ogniskach

Szczepionka anty Hib w PSO

2007

BINet

2008

PCV w PSO

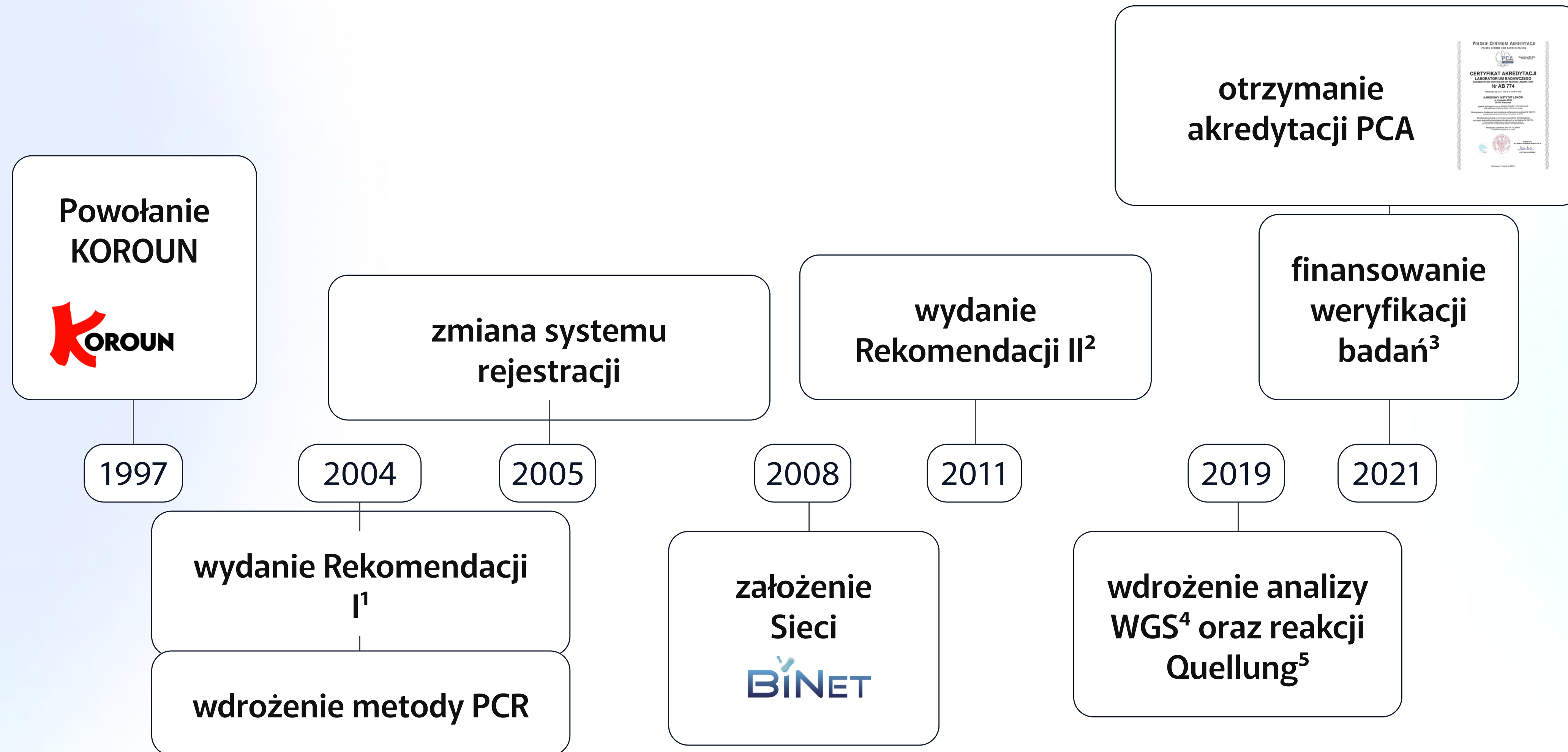
2017

■ *N. meningitidis*

■ *S. pneumoniae*

■ *H. influenzae*

Najważniejsze wydarzenia w historii działalności KOROUN

¹ "Inwazyjna choroba meningokokowa i inne zakażenia ośrodkowego układu nerwowego - zasady postępowania"

² "Rekomendacje postępowania w zakażeniach bakteryjnych ośrodkowego układu nerwowego"

³ Weryfikacja wyników badań laboratoryjnych wybranych gatunków bakterii odpowiedzialnych za pozaszpitalne zakażenia inwazyjne jest realizowana ze środków budżetu państwa z części, której dysponentem jest Minister Zdrowia wg Ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi

⁴ Whole Genome Sequencing - sekwencjonowanie całego genomu

⁵ referencyjna metoda serotypowania *Streptococcus pneumoniae*, reakcja pęcznienia otoczek

Należy zapamiętać, że monitorowanie sytuacji epidemiologicznej pozwala:

- na ustalanie najczęstszych czynników etiologicznych zakażeń, ich charakterystykę i zmienność
- określanie ich potencjału epidemicznego
- poznawanie profilu ich wrażliwości na leki
- możliwość bieżącej modyfikacji standardów terapeutycznych i profilaktycznych
- ukierunkowane interwencje

// Aby monitorowanie było efektywne kosztowo muszą być podejmowane działania wynikające z danych uzyskiwanych w wyniku monitorowania

Dziękuję za uwagę!

Prof. dr hab. n. med. Waleria Hryniewicz